

جایگاه و نقش اقتصاد در کتاب‌های مطالعات اجتماعی متوسطه‌ی اول جمهوری اسلامی ایران

حسن نوروزی^۱، طیبه محمدی^۲

^۱ کارشناس ارشد علوم سیاسی / آموزگار رسمی آموزش و پرورش شهرستان دهدز

hassan_norouzi@yahoo.com

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی دانشگاه پیام نور واحد آبادان

Mohammadita73@gmail.com

چکیده

از آنجا که آموزش و پرورش به عنوان مهم‌ترین نهاد تعلیم و تربیت رسمی عمومی، متولی اصلی فرآیند تعلیم و تربیت در همه‌ی ابعاد و ساحت‌های تعلیم و تربیت در کشور می‌باشد، لذا در این راستا پژوهش حاضر با هدف تحلیل میزان بهره‌گیری کتاب‌های درسی مطالعات اجتماعی متوسطه اول جمهوری اسلامی ایران از مفهوم اقتصاد و جایگاه اقتصاد در این کتاب‌ها صورت پذیرفته است. روش پژوهش حاضر توصیفی و تحلیلی می‌باشد. جامعه‌ی پژوهش، شامل متن کتاب‌های مطالعات اجتماعی متوسطه اول است. آنچه پژوهش حاضر را متمایز می‌کند جنبه‌ی جدید بودن آن می‌باشد. عمده‌ترین یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که؛ آموزش و پرورش به عنوان یک رکن اساسی در جامعه نقش بسیار مهمی را در اقتصاد و آشنایی دانش‌آموزان با این مقوله ایفا می‌کند، بنابراین در مجموع کتاب‌های درسی این دوره به اقتصاد توجه شده اما میزان توجه به این موضوع در پایه‌های مختلف متفاوت می‌باشد.

واژگان کلیدی: آموزش و پرورش، اقتصاد، مطالعات اجتماعی

مقدمه

از دیدگاه جامعه‌شناسی، آموزش و پرورش یک پدیده‌ی اجتماعی است که در تمام جوامع امروز یافت می‌شود. پیدایی این پدیده حاکی از اهمیت و ضرورت انتقال و حفظ میراث فرهنگی، القای الگوهای فکری و ارزش‌های اجتماعی، توسعه و ترویج دانش‌ها و فنون در هر جامعه‌ای است (علاقبند، ۱۳۷۰: ۲۹).

آموزش و پرورش تشکیل شده از مدارس، برنامه‌ها و فعالیت‌های آموزشی، مواد درسی، تجهیزات و تسهیلات، اعضای آموزشی و دانش‌آموزان که به امر تدریس و تحصیل اشتغال دارند. آموزش و پرورش به عنوان یکی از مهم‌ترین نهادهای هر کشوری، ابزار مهم تحقق اهداف و مقاصد کلی نظام حاکم بر یک کشور به شمار می‌رود. آموزش و پرورش برای پرورش نسل آینده یک کشور و آشناسازی آنان با علوم و فنون جدید، انتقال میراث گذشتگان و همچنین توسعه و پیشرفت کشور نقش مهمی ایفا می‌کند. به همین دلیل است که استمرار و بقای هر جامعه‌ای مستلزم آن است که مجموعه باورها و ارزش‌ها، رفتارها، گرایش‌ها، دانش‌ها و مهارت‌های آن به نسل‌های جدید منتقل گردد، راه و روش این انتقال آموزش و پرورش است.

توسعه آموزش و پرورش مستقیماً منجر به توسعه علوم و صنایع و تولید و بالطبع باعث توسعه اقتصادی می‌شود و به صورت، رابطه آموزش و پرورش با توسعه اقتصادی و اجتماعی یک رابطه پیچیده است. آموزش و پرورش باعث تغییر ارزش‌ها و طرز تلقی‌های افراد می‌شود و این خود تأثیر مستقیمی بر وضعیت اقتصادی دارد. تاریخ نشان می‌دهد که زندگی در دوره‌هایی متحول شده است که نیاز به پیشرفت در افراد جامعه شدید بوده است. آموزش و پرورش می‌تواند این نیاز به پیشرفت را تشدید کند و به این طریق توسعه